



ABRIL/JUNY 2009

NÚM. 26

Línia



Butlletí Informatiu
UNIVERSITAT
POMPEU FABRA

HOMENATGE A MERCÈ SALA

La UPF va homenatjar la figura de Mercè Sala i Schnorkowski, presidenta del Consell Social de la Universitat entre els anys 2004 i 2008, amb l'organització d'un acte en el decurs del qual se li va lliurar, a títol pòstum, el Guardó d'Honor de la UPF, la màxima distinció que atorga la institució.

L'acte, que va tenir lloc el 22 de maig a l'auditori del campus de la Ciutadella, va estar presidit pel rector Josep Joan Moreso, i va comptar amb la presència destacada de Felipe González, expresident del Govern espanyol, a més de la de Núria Basi, presidenta del Consell Social de la UPF.

Familiars, amics i nombrosos membres de la comunitat universitària

van estar presents en aquest emotiu recordatori, que va començar amb una projecció del parlament de Mercè Sala durant l'acte de graduació de la promoció 2006, el darrer al qual va assistir.

Felipe González, durant la seva intervenció, va manifestar el seu profund respecte i admiració per l'expresidenta de Renfe, de qui va destacar "la seva fortalesa emocional i intel·ligència operativa". Seguidament, i després de visionar una quarantena de fotos representatives de la trajectòria de Mercè Sala a la Universitat —sota els acords de l'Orquestra de Cambra de la UPF—, el seu vidu, Carles Puiggròs, va rebre el Guardó d'Honor de mans del rector, que va tancar l'acte amb unes sentides paraules de record.

- 3 La UPF, segona millor universitat espanyola en qualitat docent
- 5 El professor Andreu Mas-Colell rep el Guardó d'Honor de la UPF
- 9 El Barça i els mitjans de comunicació
- 15 Premi Dècada al Dipòsit de les Aigües
- 17 Seqüenciat el genoma boví
- 19 Impuls a la docència i a la recerca sobre l'Alzheimer

En el decurs d'un senzill i alhora emotiu acte celebrat el passat 22 de maig es va lliurar, a títol pòstum, el Guardó d'Honor de la UPF a Mercè Sala. L'atorgament de la màxima distinció de la Universitat va ser un reconeixement públic a la tasca i els projectes desenvolupats durant els quatre anys en què Mercè Sala va ocupar la presidència del Consell Social de la Universitat Pompeu Fabra.

A l'igual que moltes altres persones de la seva generació, que es van formar sota la universitat franquista i que van lluitar activament pel retorn de les llibertats democràtiques, Mercè Sala va elegir el servei públic com a camí per construir una societat de persones lliures i iguals. La seva contribució a la vida democràtica, al progrés social i al desenvolupament de Catalunya i d'Espanya es va fer palesa des de l'exercici de les seves responsabilitats, en diferents etapes de la seva vida, com a regidora de l'Ajuntament de Barcelona, presidenta de Transports Metropolitans de Barcelona i de Renfe —la primera dona que ho va ser—, i en els darrers anys, al capdavant del Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya.

Durant el temps que va estar entre nosaltres com a presidenta del nostre Consell Social, Mercè Sala va contribuir amb entusiasme i dedicació a millorar les relacions entre la Universitat i la societat i a reforçar els vincles entre la innovació universitària i el teixit social i productiu. I ho va fer amb la convicció permanent que el servei públic universitari i de recerca ha de ser, com a mínim, de la mateixa qualitat que el servei privat. Aquest mateix pensament el va acompanyar al llarg dels seus trenta anys de servei a la societat des dels càrrecs polítics i de gestió que va ocupar.

Al mateix temps, Mercè Sala va dedicar gran part dels seus esforços a impulsar mesures per millorar les actituds i les aptituds dels futurs graduats universitaris. Va estar sempre disponible per aportar desinteressadament els seus coneixements i experiència professional per crear nous mecanismes i eines per ajudar-los en la seva inserció laboral. Tanmateix, alguns dels projectes que va impulsar durant els anys que va estar al capdavant del Consell Social han servit per incentivar, en particular, la cultura emprenedora i la capacitat de lideratge entre els joves universitaris, qualitats que, segons defensava Mercè Sala, han de tenir les persones que volen fer progressar la nostra societat.





Les pràctiques dels estudiants en el marc de l'EEES

La UPF és conscient que els canvis que viu l'ensenyament universitari en el nou marc de l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior (EEES) afecten també de ple l'empresa. La docència dins del nou entorn educatiu es basarà en les competències bàsiques que l'estudiant ha d'adquirir, i per tant, el perfil del nou graduat que una empresa pugui contractar tindrà característiques diferents a les que els estudiants han tingut fins ara.

Per tal de debatre i de reflexionar al voltant d'aquests aspectes, el Centre per la Qualitat i la Innovació Docent (CQUID) i l'Oficina d'Inserció Laboral (OIL) de la UPF van organitzar la I Jornada Universitat i Empresa, sota el lema "Els estudiants en pràctiques en el marc de l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior", que va tenir lloc el 28 de maig a l'auditori de l'edifici Mercè Rodoreda del campus de la Ciutadella.

A la Jornada, que es va obrir amb una benvinguda a càrrec del rector Josep Joan Moreso, es va generar un debat a diferents bandes, a partir d'una conferència a càrrec de Josep Eladi Baños, vicerector de Docència i Ordenació Acadèmica, i de dues taules rodones. Hi van participar diferents professors i càrrecs acadèmics de la UPF que coneixen bé el funcionament de les pràctiques, estudiants que van explicar la seva experiència, així com tutors de l'empresa que han fet el seu seguiment i experts en formació i selecció.



D'ESQUERRA A DRETA: MARIONA XICOY, EMMA RODERO, PAOLA ROVIRA I CARLES MARTÍN

La UPF, segona millor universitat espanyola en qualitat docent

La UPF se situa al segon lloc en la classificació d'universitats públiques espanyoles pel que fa a la qualitat docent, immediatament després de la Universitat de Lleida i, igualment, ocupa una posició destacada en la resta d'indicadors que preveu l'*Informe CYD 2008*, presentat per la Fundació Conocimiento y Desarrollo i la Fundació Cercle d'Economia de Barcelona, en una jornada conjunta que va estar dedicada a l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior.

D'altra banda, la nova edició del rànquing "50 carreres", que elabora anualment el diari *El Mundo* i que recull les 50 titulacions més demanades pels estudiants i les cinc millors universitats per cursar-les entre totes les universitats públiques i privades de l'Estat espanyol, situa la UPF entre les deu millors universitats espanyoles, de manera que es consolida la bona línia endegada ja fa anys i es manté estable en les posicions capdavanteres. Quatre titulacions de la UPF es troben al primer lloc: Ciències Empresarials, Ciències Polítiques i de l'Administració, Comunicació Audiovisual i Relacions Laborals.

Jornada de Portes Obertes dels màsters universitaris

La UPF va organitzar el 9 de maig, al campus de la Ciutadella, la Jornada de Portes Obertes dels Màsters Universitaris 2009-2010, per donar a conèixer a tots els interessats tant l'oferta de 24 màsters que la Universitat impartirà el curs vinent com les diferents instal·lacions del campus. Enguany, la sessió va incloure l'oferta

formativa del grup UPF, per la qual cosa també es va informar sobre les titulacions de màster que es poden seguir a l'Escola Superior de Comerç Internacional (ESCI), la Barcelona Graduate School of Economics (Barcelona GSE), l'Institut Barcelona d'Estudis Internacionals (IBEI) i l'Institut d'Educació Contínua (IDEC).

El programa de l'acte, que va començar amb una benvinguda a càrrec d'Olga Valverde, vicerectora de Postgrau de la UPF, va constar d'una primera part, de caràcter general, en què els assistents van rebre informació —en català, castellà i anglès— sobre el funcionament de la Universitat. Seguidament, van tenir lloc una sèrie de visites guiades, per tal de mostrar les instal·lacions i els serveis a disposició dels estudiants. Una segona part, més específica, va tractar dels requisits generals i específics per ser admès a cadascun dels màsters que s'imparteixen, així com dels ajuts existents. Finalment, els coordinadors acadèmics dels respectius ensenyaments van fer una xerrada informativa dels continguts i dels objectius de cada màster.

Constituïda la càtedra Rafael del Pino

En virtut d'un conveni de col·laboració, subscrit al Rectorat de la UPF el 30 de març, es va constituir la càtedra Rafael del Pino, que afavorirà la contractació de professorat espanyol de reconegut prestigi al Departament d'Economia i Empresa de la Universitat, amb l'objectiu d'atraure talent docent i investigador cap al nostre país.

L'acord, que té una durada d'un any, prorrogable a tres, va ser signat per Josep Joan Moreso, rector de la UPF, i per Amadeu Petitbò, director de la



i Esport. Concretament, aquesta estudiant d'Administració i Direcció d'Empreses, a proposta de la UPF, va ser distingida com una de les tres estudiants que han obtingut en conjunt els millors resultats acadèmics (curs 2007-2008) i mèrits esportius (any 2008) dins de les universitats de l'estat espanyol.

Quant als Campionats de Catalunya Universitaris, aquest curs la UPF ha obtingut un total de 8 medalles d'or, 12 d'argent i 14 de bronze. Destaca el fet que la Universitat va ser l'entitat organitzadora del 1r. Campionat de Catalunya Universitari de Futbol Platja, que es va disputar a la platja de la Barceloneta el passat 21 de maig. L'equip masculí de la UPF es va proclamar guanyador, mentre que el femení va finalitzar en la segona posició.

El curs esportiu de la Universitat es va cloure amb un acte, presidit per Emma Roderó, vicerectora d'Estudiants, que va tenir lloc el 17 de juny a l'auditori del campus de la Ciutadella. En el seu decurs, es van lliurar els diplomes i els trofeus als participants en les competicions interuniversitàries i als equips guanyadors de les competicions internes.



LA GUANYADORA AINA CONCA, A LA PRIMERA POSICIÓ DEL PODI

GUARDÓ D'HONOR DE LA UPF AL PROFESSOR ANDREU MAS-COLELL

Coincidint amb el seu 65è. aniversari i a punt de convertir-se en el nou secretari del European Research Council, la Universitat Pompeu Fabra va organitzar un seguit d'actes en homenatge al professor Andreu Mas-Colell, catedràtic del Departament d'Economia i Empresa de la UPF i president de la Barcelona Graduate School of Economics.

El primer dels actes va ser l'Andreu Mas-Colell Conference, el 4 de juny a l'auditori de Caixa Catalunya. Es va desenvolupar en sis ponències sobre teoria econòmica, a càrrec de les persones que han estat més estretament vinculades al professor Mas-Colell en el decurs de la seva llarga carrera universitària als Estats Units (Berkeley i Harvard) i a la UPF. Hi van intervenir deixebles, companys i coautors d'obres i d'articles en un acte alhora acadèmic i íntim.

El segon acte, celebrat el 5 de juny, a l'auditori del campus de la Ciutadella, va consistir en el lliurament del Guardó d'Honor, que va rebre a mans del rector de la UPF, Josep Joan Moreso. La màxima distinció de la Universitat li va ser atorgada en reconeixement a la llarga etapa acadèmica i investigadora de Mas-Colell i pel seu compromís institucional amb la UPF, el sistema universitari català i el sistema europeu de recerca.

Familiars, amics i col·legues del guardonat van assistir a l'acte, que també va comptar amb la presència de nombroses autoritats acadèmiques i polítiques, com ara M. Rosa Virós, exrectora de la UPF; Núria Basi, presidenta del Consell Social de la UPF; Carlos Martínez Alonso, secretari d'Estat d'Investigació; Blanca Palmada, comissionada per a Universitats i Recerca; i Jordi Pujol, exprésident de la Generalitat.

La sessió va incloure les intervencions de Salvador Barberà (UAB); Lluís Torner (Institut de Ciències Fotòniques [ICFO]) i Óscar Marín (Institut de Neurociències del CSIC-Universitat Miguel Hernández), que van exposar l'impacte de Mas-Colell en la ciència i la política científica, i un concert de música catalana del segle xx.

Finalment, del 5 al 7 de juny es va celebrar al campus de la Ciutadella la XVIII edició del European Workshop on General Equilibrium Theory, un simposi especialitzat organitzat pel Departament d'Economia i Empresa de la UPF, que va comptar amb el suport del Departament d'Economia i Història Econòmica de la UAB i de l'Institut d'Anàlisi Econòmica (IAE-CSIC).



ANDREU MAS-COLELL REBENT EL GUARDÓ D'HONOR DE MANS DEL RECTOR JOSEP JOAN MORESO



PORTES OBERTES AL CAMPUS DE LA COMUNICACIÓ



El 16 de maig, el nou campus de la Comunicació - Poblenou va obrir les portes per mostrar els estudis i la recerca que es fan als seus departaments i instituts. La visita va incloure algunes de les instal·lacions més emblemàtiques del nou campus, com són les noves cabines de traducció per als estudis de Traducció i Interpretació, o el plató de televisió per als ensenyaments de Comunicació, que els assistents van tenir l'oportunitat de conèixer en directe.

El Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació (CRAI), un entorn dinàmic on s'integren tots els serveis universitaris que donen suport a l'aprenentatge i a la recerca relacionats amb el món de la informació i les noves tecnologies, va formar part de l'itinerari de la visita. Pel que fa a la recerca i a la innovació que es fa al campus, diversos grups de recerca de diferents departaments van preparar per a aquesta ocasió una mostra de les activitats que porten a terme, amb caràcter divulgatiu i amb uns continguts adequats per a tot tipus de públic.

En el decurs de la Jornada es van lliurar els guardons de dos premis atorgats per la Facultat de Traducció de la Universitat: el XI Concurs de Traducció, que enguany va tenir una participació rècord de 759 nois i noies de Catalunya i el Rosselló, estudiants d'ESO i Batxillerat (o l'equivalent francès) i de les escoles d'idiomes de les institucions que coorganitzen el premi amb la UPF; i el I Premi UPF-Lingüamón al millor treball de recerca en l'àmbit de les llengües i el llenguatge, convocat conjuntament per aquestes dues entitats.

WEB DEDICADA A L'OBRA DE HUERTAS CLAVERIA

Els estudiants de l'assignatura Història del Periodisme dels Estudis de Periodisme (impartida pels professors Jaume Guillamet i Marcel Mauri) van presentar "Josep Maria Huertas Claveria. Obra periodística", una pàgina web sobre la trajectòria professional de Josep Maria Huertas Claveria. A l'acte de presentació d'aquest portal, celebrat el 25 de març al campus de la Comunicació - Poblenou, hi va assistir la seva vídua, Araceli Aiguaviva; el degà del Col·legi de Periodistes, Josep Carles Rius; el director dels Estudis de Periodisme, Salvador Alsius; així com companys periodistes i amics.

La web, un catàleg de tota l'obra periodística de Josep Maria Huertas Claveria, està basada en un material d'un valor incalculable que la seva vídua va lliurar a la UPF uns mesos després de la seva mort, el mes de març del 2007. Inclou les referències a tots els articles (prop de 6.000) que el periodista va publicar al llarg de la seva trajectòria en 126 publicacions diferents; una extensa biografia professional de Huertas i una contextualització del seu pas per les principals publicacions en les quals va treballar. Destaquen diaris com l'*AVUI*, *La Vanguardia*, *Diari de Barcelona*, *Correo Catalán* o *El Periódico de Catalunya* i revistes com *L'Avenç*, *Quatre Cantons*, *Destino* o *Primera Plana*.

XERRADA SOBRE L'ADQUISICIÓ DE LA LLENGUA DE SIGNES

El Grup de Lingüística Formal (GLiF) del Departament de Traducció i Ciències del Llenguatge va convidar Deborah Chen-Pichler, professora del Departament de Lingüística de la Universitat de Gallaudet (EUA), a impartir una conferència a la UPF, que va tenir lloc el 25 de maig a l'auditori del campus de la Comunicació - Poblenou. Entre els assistents (més d'un centenar), s'hi trobaven diferents persones sordes signants, ja que hi va haver servei d'interpretació a la llengua de signes catalana.

La xerrada, sota el títol "Perspectives on sign language acquisition: first, second and bilingual acquisition of American Sign Language (ASL)", va girar al voltant de l'aprenentatge de la llengua de signes, concretament, de l'adquisició de la llengua de signes com a primera i segona llengua i de l'adquisició bilingüe nativa i no nativa en dues llengües de modalitat diferent (signes-oral). Durant la seva intervenció, la professora Chen-Pichler, que imparteix docència a l'única universitat del món que funciona amb llengua de signes, va intentar respondre preguntes com ara si és molt diferent l'adquisició infantil de llengua de signes de l'adquisició d'una llengua oral; quins efectes té sobre la competència lingüística dels infants sords el fet que la majoria tenen pares que hi senten que no saben signar, i com i quan aquests infants adquireixen la llengua de signes.

DEBATS SOBRE LA SITUACIÓ DEL CINEMA A CATALUNYA

L'auditori del campus de la Comunicació - Poblenou va acollir dos actes en els quals es va debatre al voltant de la situació del cinema a Catalunya, i en què van participar representants dels diferents agents implicats en aquest sector, com ara productors, distribuïdors, exhibidors i membres de l'Administració i el Govern català, així com professors universitaris.

La Facultat de Comunicació va organitzar el 20 de maig la Jornada sobre la Llei del Cinema de Catalunya, una iniciativa legislativa del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat, que es preveu que entri en tràmit al Parlament properament. La inauguració va anar a càrrec de Josep Joan Moreso, rector de la UPF, i Joan Manuel Tresserras, conseller de Cultura i Mitjans de Comunicació. Les sessions de discussió es van centrar en tres blocs: Presentació i justificació de la llei, Implicacions i compromisos, i Política cultural i consens.

D'altra banda, l'Observatori de la Producció Audiovisual (OPA), una iniciativa de la Unitat d'Investigació en Comunicació Audiovisual del Departament de Comunicació de la UPF, dirigida per Josep Gifreu, va convocar la taula rodona "La producció i els circuits d'exhibició del cinema català", en la qual es va reflexionar al voltant d'aquests àmbits. En el marc d'aquest acte, que va tenir lloc el 29 d'abril, es va presentar l'informe *La producció audiovisual a Catalunya 2005-2007*, un estudi de l'OPA que ofereix un balanç analític de la producció i la circulació de l'audiovisual d'origen català durant aquest període.



JOSEP GIFREU PRESENTANT EL NOU INFORME DE L'OPA

PRIMÍCIA MUNDIAL, L'ÒPERA *FIDELIO* EN 3D

En el marc del DiBa, festival dirigit per Montse Martí, vicedegana de la Facultat de Comunicació, va tenir lloc un esdeveniment pioner i únic al món: la primera representació en directe amb tecnologia 3D i qualitat cinematogràfica de l'òpera *Fidelio* de Beethoven. L'obra, produïda per la Metropolitan Opera House de Nova York, es va representar al maig al Gran Teatre del Liceu de Barcelona. El 19 de maig, a l'auditori del campus de la Comunicació - Poblenou, es va poder presenciar en directe, amb l'espectacularitat que proporciona la tecnologia en tres dimensions i amb una qualitat cinematogràfica amb estàndards DCI (Digital Cinema Initiatives), l'assaig de *Fidelio* que s'estava representant al mateix temps al Liceu.



(IP), un protocol específic per a les comunicacions de dades a través de xarxes. Les imatges tridimensionals van ser retransmeses emprant la xarxa i les aplicacions de banda ampla. La Fundació i2CAT va aportar la infraestructura i la tecnologia de banda ampla necessària per difondre el senyal tridimensional a través d'Internet

directament a la sala de cinema de l'auditori del campus. Les imatges es van projectar des d'un projector tridimensional amb un sistema d'ulleres actives Xpand. Unes ulleres de cristall líquid que s'obturen a la mateixa freqüència que l'emissió de fotogrames gràcies al fet que estan sincronitzades per ones de ràdio amb el projector.

La filmació tridimensional requereix quatre parells de càmeres d'alta definició. El control estereoscòpic es realitza mitjançant una compressió en directe de les imatges a format jpeg2000 i una conversió a senyal Internet Protocol

Aquesta primícia suposa un avançament del que s'espera que sigui una realitat dins d'uns anys: la televisió i el cinema en 3D. És una aposta per a la innovació i la divulgació dels darrers avenços en tecnologia audiovisual.

LES IL·LUSIONS DEL CERVELL 2009

El 8 de maig, en el marc de la setena edició de la fira Les Il·lusions del Cerebell que, entre d'altres, va estar organitzada pel Centre de Regulació Genòmica, adscrit a la UPF, van participar-hi investigadors del Grup d'Experimentació en Comunicació Interactiva (EiC); del Grup de Recerca en Sistemes Sintètics Perceptius, Emotius i Cognitius (SPECS), i del Grup de Recerca en Cognició i Cerebell, nou grup de recerca que dirigeix Núria Sebastián.

L'equip d'investigadors de l'EiC, coordinats per Narcís Parés, van presentar el projecte SIIMTA, un sistema integrat interactiu de cos sencer i a temps real que, combinat amb musicoteràpia, està especialment pensat per estimular persones amb discapacitats com ara l'autisme, la síndrome de Down o la paràlisi cerebral.

Carolina Sánchez, investigadora del nou Grup de Recerca en Cognició i Cerebell, va mostrar com els assistents poden generar de manera interactiva alguns sorprenents efectes visuals i sonors a través del cervell.

El grup SPECS va presentar a la Fira la nova experiència Brain Turner, una interfície musical interactiva que s'adapta i que modula els senyals que provenen de les ones cerebrals generades pels usuaris a temps real. El mateix grup va mostrar un altre projecte ben distint, una superfície per la qual petits robots es despla-

cen enregistrant i projectant les percepcions sensorials que experimenten en el decurs de la seva trajectòria.



ELS SISTEMES NEURONALS SÓN DINÀMICS I ALEATORIS

El determinisme és un corrent del pensament que afirma que qualsevol esdeveniment, mental o físic, respon a una causa i, donades les mateixes circumstàncies, l'esdeveniment es continuarà donant invariablement. Tanmateix, un estudi recentment publicat per Gustavo Deco, investigador ICREA i cap del Grup de Recerca en Neurociència Computacional, a la revista *Progress in Neurobiology*, qüestiona el determinisme aplicat a les neurociències.

Els sistemes neuronals són dinàmics i les fluctuacions els confereixen una major llibertat d'acció i capacitat d'adaptació. Això té rellevants implicacions pràctiques. Per exemple, explicaria la capacitat sobtada d'extraure de la memòria allò que es vol recordar en cada moment. Un altre àmbit d'aplicació del model se centra en la percepció i les emocions. Una aplicació del model especialment interessant és la que té a veure amb la creativitat. Cert nivell de fluctuacions aleatòries del comportament neuronal estimularia la possibilitat d'incrementar el nombre d'idees creatives. Això funcionaria així fins a un límit, més enllà del qual s'arribaria a un estat inestable, que els autors relacionen amb estats propers a l'esquizofrènia i als trastorns compulsius-obsessius. El fenomen comprèn fins i tot l'inescrutable món dels somnis. Els continguts onírics podrien estar en relació amb aquest model funcional proposat pels autors.

SPECS CLAUSURA UN ACTE DE LA COMISSIÓ EUROPEA

L'acte de tancament de la Conferència Europea sobre el Futur de les Tecnologies, un nou fòrum europeu sobre el futur de les tecnologies de la informació emergents, va convidar el 23 d'abril el grup SPECS i el seu projecte Multimodal Brain Orchestra (MBO), que va presentar a Praga una original peça musical: *XMotions*.

L'MBO és la primera tecnologia que ha aconseguit mostrar com diverses persones alhora controlen instruments virtuals a través dels seus propis estats mentals, que es recullen i es compilen a partir de les dades obtingudes dels seus electroencefalogrames que controlen la composició musical virtual. Tècnicament, els seus estats fisiològics es calculen a partir de les constants vitals (pulsacions, respiració, conductibilitat de la pell), que aporten el contingut emocional a la composició musical.

PREMIS MIRAMAR A LA CREATIVITAT AUDIOVISUAL 2009



D'ESQUERRA A DRETA: MARTA LLARDEN, ANDREA ALBEIT, EMMA RODERO, MARINA AGELET, ELISABETH LLEYDA I BRUNA DINARES

Un treball radiofònic de l'alumna de Comunicació Audiovisual de la UPF Elisabeth Lleyda va guanyar la primera edició dels Premis Miramar a la Creativitat Audiovisual 2009 en la categoria de ràdio. Amb un estil sincer i actual, "Obre la porta, Bilma", ens explica les experiències quotidianes de l'autora al seu barri. Al llarg de quatre capítols, relata com és una nit a la sala de ball de moda, els records de la seva antiga escola o una estada "purificadora" en un centre de ioga.

Com afirma la guanyadora, "vaig proposar-me fer un podcast que tingués com a motiu la meva desesperació pel fet de viure en un barri que jo no he escollit, com és Sant Gervasi, i el podcast m'oferia una oportunitat per desempallegarme de les etiquetes i als tòpics que jo mateixa m'havia anat formant del lloc on visc".

D'altra banda, dels cinc premis finalistes restants en la mateixa categoria, tres més també han estat atorgats a treballs realitzats per alumnes d'Audiovisuals de la UPF. Es tracta de Marina Agelet, amb el podcast dedicat a la fotografia "Fotos per a l'orella"; Bruna Dinares amb les històries de ficció titulades "L'era de les caputxes peludes" i "La història d'un so"; i l'espai de ficció històrica sobre Catalunya "Em dic Júlia", d'Andrea Albeit i Marta Llarden.

NOU NÚMERO DE FORMATS

Formats. Revista de Comunicació Audiovisual, dirigida pels professors de Comunicació Audiovisual de la UPF Josep Gifreu i Xavier Pérez, va publicar el seu cinquè número, mantenint la intenció d'esdevenir un obligat punt de referència per als estudiosos en la matèria de tota la comunitat científica. Aquesta nova edició de la publicació digital inclou un monogràfic titulat "Imaginaris de la ciència-ficció", amb articles de diversos docents d'universitats espanyoles, entre ells els professors de la UPF Domènec Font, Ivan Pintor, Manuel Garín i Oliver Pérez.

D'altra banda, *Formats* dedica la secció "Creadors" al desaparegut director de cinema Joaquim Jordà, professor de Comunicació Audiovisual i del màster en Documental de Creació de la UPF. L'especial conté dos articles signats per Fran Benavente i Glòria Salvadó, i Núria Bou i Xavier Pérez, que repassen diferents facetes de l'obra i els mètodes de treball de Jordà. La secció "La revista de llibres" tanca el número aplegant un breu conjunt de recensions crítiques d'algunes edicions recents que, a criteri dels autors, constitueixen punts de referència internacional.

EL BARÇA I ELS MITJANS DE COMUNICACIÓ

La UPF va acollir el 4 de maig la taula rodona "El Barça i els mitjans de comunicació", organitzada pel Fòrum Samitier, que va tenir lloc a l'auditori del campus de la Comunicació - Poblenou. El debat, en el qual van participar diferents responsables de diaris, televisions i programes radiofònics esportius tant de Catalunya com de Madrid, va intentar respondre moltes de les incògnites que planteja l'àmbit de la comunicació en la seva relació amb els grans clubs de futbol, com és el FC Barcelona.

Al debat, que va ser presentat per Jaume Llauradó, president del Fòrum Samitier, hi van participar Lluís Canut, periodista esportiu de Televisió de Catalunya; José Ramón de la Morena, director del programa *El Larguero*, de la Cadena SER; Miguel Rico, adjunt al director del diari *Mundo Deportivo*; Pep Riera, director del diari *El 9*, i Lluís Mascaró, director adjunt del diari *Sport*. El moderador va ser Salvador Alsius, director dels Estudis de Periodisme de la UPF.



D'ESQUERRA A DRETA: SALVADOR ALSIUS, PEP RIERA, MIGUEL RICO, JOSÉ R. DE LA MORENA, LLUÍS MASCARÓ I LLUÍS CANUT

ELS JOCS INTERACTIUS COMBATEN EL SEDENTARISME



EL TOBOGAN INTERACTIU

Al campus de la Comunicació - Poblenou es va instal·lar el tobogan interactiu desenvolupat pel Laboratori de Sistemes Interactius, del qual Narcís Parés n'és investigador i que està vinculat a l'Institut Universitari de l'Audiovisual per tal d'iniciar una sèrie d'experiències per mesurar i controlar l'activitat física que duen a terme els infants mentre juguen de manera interactiva. Una línia de recerca que busca trobar elements objectius per poder ajustar l'activitat física dels infants als seus requeriments òptims en termes de salut.

Al voltant de 150 nens i nenes, de 9 a 15 anys, alumnes de quart curs de Primària, segon i tercer d'ESO, provinents de dues escoles de Barcelona, van acceptar participar en l'experiència. Mentre els infants jugaven en el tobogan interactiu, els investigadors han quantificat la seva interacció. "L'experiència ha aconseguit una simbiosi molt interessant entre la recerca universitària aplicada a la societat a través de la participació activa dels centres d'ensenyament", ha manifestat Narcís Parés, investigador responsable de l'estudi.

La manca d'activitat física entre els joves és un tema que preocupa les societats més desenvolupades pels estralls que el creixent sedentarisme i la manca d'exercici causa en termes d'expectativa de vida i salut pública. A més, s'ha vist que aquest problema sovint va associat amb una manca de socialització.

Els joves participants no només van gaudir del joc sinó que van conèixer en directe el plantejament i els objectius d'un projecte de recerca concret i la seva possible aplicació al món real. Per tant, els ha permès saber què és i per a què serveix la recerca i com incideix en la nostra societat.

NOU MANUAL DE REDACCIÓ EN RELACIONS PÚBLIQUES

Els professors José Fernández Cavia, del Departament de Comunicació de la UPF, i Assumpció Huertas, de la Universitat Rovira i Virgili, són els autors del llibre *Redacció en relaciones públicas*.

L'obra, publicada per Pearson Prentice Hall, té com a objectiu descriure les característiques bàsiques de la redacció per a relacions públiques i establir un panorama exhaustiu de les tipologies textuais més freqüents a la pràctica diària de la professió. Per aquest motiu, és una eina de gran utilitat per als professionals que es dediquen a la comunicació institucional i als estudiants de comunicació que vulguin aprendre i exercitar-se en la redacció de textos per a relacions públiques. D'altra banda, tracta tots els mitjans de comunicació de masses rellevants i també fa referència a la comunicació interna i les relacions públiques financeres, i a d'altres mitjans emergents com les pàgines web o els blocs.

SPECS PARTICIPA EN EL CONSORCI NEUROCHEM

Paul Verschure i Sergi Bermúdez, membres del Grup de Recerca en Sistemes Sintètics Perceptius, Emotius i Cognitius de la UPF, participen en un projecte que desenvolupa sensors químics artificials inspirats en òrgans olfactivs biològics. És la recerca que està duent a terme el consorci Neurochem, un projecte de biologia computacional multidisciplinari que pertany al 7è. Programa Marc de la Unió Europea, en què treballen conjuntament biòlegs, enginyers i neuròlegs computacionals amb l'objectiu comú de desenvolupar nous paradigmes artificials inspirats en els sistemes sensitius dels òrgans olfactivs biològics.

Atès que els éssers biològics superen clarament els procediments químics coneguts per a la detecció de substàncies volàtils, l'objectiu de Neurochem és aprofitar el coneixement del processament de la informació dels sistemes olfactivs biològics de diferents organismes vius per obtenir avantatges en termes de funcionalitat, resistència i capacitat d'adaptació dels sistemes sensorials químics artificials.

Quan finalitzi el projecte, s'espera poder implementar els resultats a un ampli ventall de situacions. Així, l'estructura bàsica de computació desenvolupada per aquest projecte serà aplicable a processos de detecció i d'identificació de substàncies, predicció de situacions perilloses, i sistemes robòtics autònoms.



ESTUDI SOBRE L'ATENCIÓ PRIMÀRIA A ESPANYA

Un estudi dirigit pel Programa de Polítiques Públiques i Socials de la UPF, juntament amb l'Institut d'Investigació en Atenció Primària (IDIAP) Jordi Gol, analitza la situació actual de l'atenció primària (AP) a les diferents comunitats autònomes d'Espanya i posa les bases per construir un sistema d'informació que permeti avaluar de forma conjunta l'AP a l'Estat.

En aquest projecte han participat una vintena d'investigadors, molts dels quals metges especialitzats en medicina de família i medicina preventiva. Tots ells han estat coordinats per Vicenç Navarro, catedràtic emèrit de Ciència Política i de l'Administració de la UPF i director del Programa de Polítiques Públiques i Socials de la Universitat, i Amando Martín-Zurro, especialista en Medicina de Família, i actual president del Patronat de l'IDIAP Jordi Gol.

L'estudi, que compta amb la participació financera de l'Institut Català de la Salut, ha donat com a resultat el llibre *La atención primaria de salud en España y sus comunidades autónomas*, que va ser presentat el 24 d'abril a la sala d'actes del Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya, amb les intervencions de Marina Geli, consellera de Salut, i els dos directors del projecte.

HOMENATGE A L'ERUDIT ALFONS SERRA I BALDÓ



D'ESQUERRA A DRETA: VICENT BELTRAN, AUGUST RAFANELL, NARCÍS GAROLERA, JORDI CERDÀ I SALVADOR OLIVA

El Departament i la Facultat d'Humanitats van organitzar conjuntament la jornada "Dels trobadors a la poesia actual", en homenatge al professor, poeta i bibliotecari Alfons Serra i Baldó, en ocasió del centenari del seu naixement. L'acte, que va tenir lloc el 20 de maig, a l'auditori de l'edifici Mercè Rodoreda, va comptar amb la presència d'una setantena de persones. Hi van intervenir els experts següents: Vicent Beltran (Universitat de Roma); August Rafanell (UdG); Narcís Garolera (UPF i organitzador de la trobada); Jordi Cerdà (UAB) i Salvador Oliva (UdG).

Alfons Serra i Baldó (1909), filòleg format a les universitats de Barcelona i de Madrid, així com també als Estudis Universitaris Catalans, va impartir docència a l'Institut-Escola. El 1939 es va exiliar a Tolosa de Llenguadoc, on va exercir com a lector de castellà i de català a la Facultat de Lletres de la Universitat de Tolosa i també com a bibliotecari. La seva obra comprèn la didàctica, la crítica i la poètica. Va retornar l'any 1974 a Barcelona i el seu nom figura al Memorial en homenatge als professors que van ser separats de la universitat catalana a l'inici de la dictadura del general Franco (1939-1940) que es troba al pati de l'edifici Roger de Llúria del campus de la Ciutadella.

LITERATURA I HISTÒRIA AL SEMINARI D'ESTUDIS ESLAUS

L'Institut Universitari de Cultura va organitzar el 20 de maig la IV Jornada del Seminari d'Estudis Eslaus al campus de la Ciutadella, sota el lema "La literatura, matriu de la història". El programa d'activitats va començar amb la conferència "La impostura en la tradició política y cultural rusa. De Iván el Terrible a Putin", a càrrec de Claudio Nun Ingerflom, director de recerca al Centre d'Etudes sur la Russie, le Caucase et l'Europe Centrale, del Centre National de la Recherche Scientifique, a París.

Seguidament, es va projectar el documental *L'histoire secrète de l'Archipel du Goulag* de Jean Crépu i Nicolas Miletitch (2008), que es va estrenar en primícia a Espanya amb motiu de la Jornada. El film desvetlla les claus ocultes d'un dels llibres més decisius del segle xx, escrit a partir de l'última entrevista que l'autor del llibre, Alexander Soljenitsin, va concedir dos mesos abans de la seva mort.

Finalment, es va inaugurar l'exposició "Ivo Andric, grandesa i solitud d'un Nobel", comissariada per Tatjana Koricanac, del Museu de la Ciutat de Belgrad, que es va poder visitar fins al 3 de juny. La mostra va exhibir aquest Nobel de literatura més enllà de les seves pàgines escrites, aprofundint en les realitats històriques i culturals de zones com Bòsnia o Sèrbia.

HOMENATGE A DOS PROFESSORS DE DRET



JESÚS MARIA SILVA

Oriol Casanovas i Jesús María Silva, catedràtics de l'àrea de Dret Internacional Públic i de Dret Penal, respectivament, van rebre sengles homenatges organitzats pel seu entorn acadèmic, el primer amb motiu de la seva recent jubilació, i el segon, en ocasió del seu 50è. aniversari, que van tenir lloc al campus de la Ciutadella.

El reconeixement a Oriol Casanovas i La Rosa, que ha exercit de professor a la UPF durant 18 anys, dedicats a la docència del Dret Internacional Públic i a la recerca sobre l'ordenament jurídic internacional, es va articular a partir del simposi Unitat i Pluralisme en el Dret Internacional i en la Comunitat Internacional, que va tenir lloc els dies 21 i 22 de maig. L'enfocament del professor Casanovas pel que fa a la naturalesa i a l'estructura de l'ordenament jurídic internacional, un tema habitual de reflexió de la doctrina espanyola del dret internacional públic, va ser el punt de partida d'aquesta trobada.



ORIOI CASANOVAS

L'homenatge a Jesús María Silva Sánchez va consistir en les jornades internacionals La Situación Actual del Derecho Penal y la Política Criminal en las Sociedades Postindustriales, que es van celebrar els dies 8 i 9 de juny, amb l'objectiu de debatre a fons sobre temes clàssics i actuals del dret penal. Les jornades van comptar amb l'assistència de més de 60 penalistes de l'àmbit iberoamericà, procedents d'universitats de set països diferents, tots ells deixebles de Jesús María Silva en algun moment de la seva trajectòria.

LÍMITS DE LA JUSTÍCIA EN LA COMUNITAT INTERNACIONAL

La Facultat de Dret va organitzar el col·loqui "La universalització de la justícia" dins dels actes previstos sobre justícia global per al curs 2008-2009 i que es va celebrar el 2 de juny al campus de la Ciutadella.

L'objectiu del col·loqui va ser examinar la necessitat d'universalització de la justícia en la comunitat internacional actual; analitzar les possibilitats que ofereixen els tribunals internacionals per conèixer, resoldre i decidir sobre controvèrsies entre estats i sobre violacions de normes jurídiques que protegeixen interessos comunitaris; així com també revisar els límits que les esmentades institucions internacionals tenen per assolir les finalitats per a les quals han estat creades.

L'acte va estar estructurat en dos blocs, el primer dels quals va versar sobre la Cort Internacional de Justícia com a tribunal de la comunitat internacional, amb dues ponències que van desenvolupar les seves funcions i límits. La temàtica del bloc següent va estar centrada en els crims internacionals i en la justícia penal.

LA INTEGRACIÓ REGIONAL A LLATINOAMÈRICA

L'Escola Universitària d'Estudis Empresarials i l'Observatori de Recerca sobre les Relacions amb Amèrica Llatina (ORLA) de la UPF van organitzar el 19 de maig al campus de la Ciutadella la X Jornada d'Economia Llatinoamericana, sota el lema "Oportunitats de negoci en la situació actual d'integració regional a l'Amèrica del Sud". La Jornada va valorar la situació actual i les perspectives de l'anomenat "nou regionalisme", una estratègia per la qual van optar diferents estats llatinoamericans des de principis de la dècada de 1990, per millorar la seva inserció en el sistema internacional i per donar resposta a diferents reptes econòmics, socials, polítics i de seguretat.

Les ponències impartides, moderades per Carles Murillo, director d'ORLA, van ser les següents: "Tractament de les asimetries a Sud-amèrica i oportunitats de negoci", a càrrec d'Anna Ayuso (Fundació CIDOB); "Entorn actual dels negocis a l'Amèrica Llatina en el marc del nou regionalisme americà", per Paola Cobos (IDEC-UPF); "Comerç i inversió entre la Unió Europea i Sud-amèrica: els reptes empresarials", a càrrec de Manuel Cienfuegos (ORLA-UPF), i finalment, "Els processos d'integració econòmica a l'Amèrica Llatina: evolució i perspectives", a càrrec de Xavier Ramírez (IQS-URL).

PRESENTACIÓ DEL HEALTH IMPACT FUND

El Health Impact Fund és un innovador moviment internacional que proposa una modalitat de patent de medicaments alternativa. Vol fer front a la manca d'incentius que té la indústria farmacèutica per fer recerca en malalties que afecten amplis sectors de la població amb poc poder adquisitiu.

Thomas Pogge, professor de Filosofia i d'Afers Internacionals de la Universitat de Yale (EUA), principal impulsor de l'HIF, com a primícia al nostre país, va fer la presentació del projecte a la UPF. Va consistir en una sessió oberta al públic que va tenir lloc al Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona el 4 de maig, i que va formar part dels actes previstos al voltant de la justícia global a la UPF per a aquest curs acadèmic.

Pogge és un dels més insignes pensadors contemporanis sobre el concepte de justícia global. Pel que fa a la responsabilitat en la consolidació de la pobresa mundial, ha mantingut un posicionament crític envers organitzacions internacionals com ara les Nacions Unides, el Banc Mundial o el Fons Monetari Internacional, proposant alternatives per eradicar les desigualtats a través de la reflexió en temes socials.



THOMAS POGGE

DESPESA SANITÀRIA I EVOLUCIÓ DEMOGRÀFICA

En el decurs de la celebració del IV Fòrum de Debat Social organitzat per la Fundació Pfizer, va tenir lloc la presentació dels resultats de l'estudi "Impacte de la demografia sobre el futur de la despesa sanitària de les comunitats autònomes", un treball realitzat per Jaume Puig Junoy, professor del Departament d'Economia i Empresa i codirector del Centre de Recerca en Economia i Salut, que ha estat promogut per la Fundació Pfizer.



JULIÁN GARCÍA VARGAS, FRANCISCO J. GARCÍA PASCUAL, JAUME PUIG-JUNOY I JUAN OLIVA

Aquesta recerca respon a una prioritat per a tots els governs dels països desenvolupats: la sostenibilitat del finançament de la despesa sanitària. Els resultats de l'estudi dibuixen un mapa comparatiu heterogeni de les diferents comunitats autònomes de l'Estat i de les necessitats de creixement regional de la despesa sanitària pública associada als factors demogràfics. Cada comunitat autònoma haurà d'adoptar mecanismes de flexibilitat.

Per exemple, mentre que Balears i Canàries podrien convertir-se en les comunitats amb un major creixement quant a despesa sanitària, Astúries, Castella i Lleó serien les que experimentaran una menor despesa relacionada amb el factor demogràfic. L'evolució demogràfica de la població (envelliment i flux migratori), fins a l'any 2016, suposarà una necessitat de creixement rellevant: entre un 11,66% i un 16,68%. Aquest fenomen, conjuntament amb els moviments migratoris, ha contribuït a modificar l'estructura de la població espanyola. D'altra banda, la despesa en serveis sanitaris s'ha multiplicat per cinc en el darrer mig segle.

COM SORTIR DE LA CRISI?

L'actual crisi econòmica ha esdevingut la principal preocupació per a la ciutadania arreu del món, així com el més important àmbit d'interès per als estudiosos i estudiants de l'economia. La Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales, amb la finalitat de contribuir a la millor formació dels seus estudiants i de facilitar-los eines suplementàries d'anàlisi de l'actualitat econòmica, va organitzar durant el mes de maig i principis de juny un cicle de quatre sessions divulgatives sobre "La crisi: com sortir-ne". Les xerrades, en el marc de les Trobades d'Economia i Empresa, van estar impartides o introduïdes per professors del Departament, reconeguts experts internacionals en la matèria.

El cicle, celebrat a l'edifici Roger de Llúria, va incloure les sessions següents: "La crisi financera i el seu impacte en la política social", pronunciada per Guillem López Casasnovas; projecció del documental *Endeuats*, presentat pel professor José García Montalvo; "La crisi al món: una resposta coordinada?", impartida per Andreu Mas-Colell, i finalment, "Dangerous History Lessons: 1929 and analogies with the Great Recession of 2008", a càrrec de Hans-Joachim Voth.



JORNADAES SOBRE LA SETMANA TRÀGICA I EL CONFLICTE MARROQUÍ

En aquest any 2009 es commemora el centenari de la Setmana Tràgica, i és per aquest motiu que el Departament d'Humanitats i l'Institut Universitari d'Història Jaume Vicens i Vives (IUHJV) van organitzar unes jornades amb la voluntat de reflexionar sobre alguns aspectes d'aquest episodi que, malgrat que han estat tractats per la historiografia, romanen encara prou desconeguts. És el cas del conflicte del Marroc, el detonant que va provocar l'esclat revolucionari de juliol de 1909, i que causà la caiguda del *govern llarg* d'Antoni Maura.

Les I Jornades Internacionals sobre el conflicte Marroquí i la Setmana Tràgica: Guerra i Revolució a l'Estiu de 1909, van transcórrer els dies 20 i 21 de maig a l'edifici Roger de Llúria del campus de la Ciutadella. Després de l'acte d'obertura, amb les intervencions de Marició Jané, secretària de l'IUHJV, i Jordi Guiu, degà de la Facultat de Ciències Polítiques i Socials de la Universitat, va tenir lloc la ponència inaugural "La Setmana Tràgica; context geopolític," impartida per Sebastian Balfour, catedràtic emèrit de la London School of Economics i un dels grans experts mundials en la matèria.

A les Jornades hi van participar experts i historiadors de diverses universitats catalanes i europees, entre ells els professors i investigadors del Departament d'Humanitats de la UPF Josep Pich, Eloy Martín i Santiago Izquierdo. Durant la trobada es va fer una necessària contextualització de la revolta dins de la conjuntura política europea, espanyola i catalana i es va posar èmfasi, alhora, en les conseqüències del fet revolucionari de 1909: en grans línies, la repressió que va tenir lloc en els mesos posteriors.



D'ESQUERRA A DRETA: ELS PROFESSORS DE LA UPF JOSEP MARIA DELGADO (MODERADOR) I JOSEP PICH (PONENT) EN UNA DE LES SESSIONS

SEMINARI CIUDADES PARA LA INTERCULTURALIDAD

El Grup de Recerca Interdisciplinari sobre Immigració (GRITIM), coordinat per Ricard Zapata-Barrero, professor i director del grup GRITIM, del Departament de Ciències Polítiques i Socials, va organitzar el 24 d'abril el seminari Ciudades para la Interculturalidad. La proposta s'emmarca en el projecte europeu EMILIE dins el sisè programa marc de la UE.

El seminari va convidar representants de diverses ciutats de l'estat espanyol que tenen en comú la implementació de polítiques socials definides com a interculturals. L'objectiu general de l'acte va ser poder intercanviar experiències en la definició i l'execució dels plans interculturals dels respectius consistoris participants.

Van intervenir-hi els responsables tècnics dels ajuntaments convidats així com els responsables de l'àrea d'immigració provinents de diferents institucions: Fundació Jaume Bofill; Institut Europeu de la Mediterrània; Centre d'Estudis Africans; Institut de Cultura de Barcelona; Diputació de Barcelona i Generalitat de Catalunya.

L'acte es va fer en col·laboració amb l'àrea de Benestar i Cohesió Territorial de l'Ajuntament de Barcelona, amb l'objectiu de contribuir al disseny del Pla d'Interculturalitat del consistori, una iniciativa que ja està en marxa i de la qual el professor Zapata-Barrero forma part del seu consell assessor.



PREMI DÈCADA AL DIPÒSIT DE LES AIGÜES

El projecte arquitectònic de rehabilitació de l'antic Dipòsit de les Aigües per convertir-lo en la seu de la Biblioteca General de la UPF va ser guardonat amb el premi Dècada d'arquitectura, convocat per la Fundació Òscar Tusquets Blanca, que la va distingir com la millor obra realitzada a Barcelona ara fa deu anys. El projecte va ser fet l'any 1999 pels arquitectes Lluís Clotet i Ignacio Paricio, que van rebre el guardó durant una cerimònia celebrada el 30 d'abril al Col·legi d'Arquitectes de Barcelona.

El dissenyador i arquitecte italià Alessandro Mendini, responsable del jurat unipersonal del premi, va qualificar l'obra de Clotet/Paricio com “un lloc arrodonit i silenciós, generador d'atenció i pensament”, que “s'inscriu en la història i en les utopies de les més belles i intenses sales de lectura pública del segle passat”. L'arquitecte, que va seleccionar aquest projecte d'entre un total de quinze finalistes, va quedar fascinat per “el delicat respecte filològic de la restauració, que ha convertit aquest espai en un lloc màgic que incita a la concentració i a l'estudi”.

Aquests guardons, que enguany han arribat a la desena edició, reconeixen les obres arquitectòniques edificades deu anys enrere, seguint el criteri que la vigència, l'ús, l'envelliment i el valor d'una obra només es poden copsar realment al cap d'un temps de ser construïda.

III PREMI EXTRAORDINARI DE DOCTORAT DEL DEPARTAMENT DE DRET

Les dues guanyadores han estat les professores del Departament de Dret Ana Belén Macho Pérez i Sílvia Morgades i Gil, autores de les tesis doctorals “El principio de irretroactividad en derecho tributario” (2005) i “Els drets i les garanties dels demandants d'asil en l'espai jurídic europeu” (2006), respectivament.

La convocatòria anava dirigida a tots els estudiants que havien defensat la tesi doctoral entre l'1 de setembre del 2005 i el 30 de setembre del 2008. El tribunal estava format pels professors del Departament de Dret David Felip, Joan Carles Seuba, Núria Bouza i Júlia López, i pel docent i avaluador extern Francisco Laporta i Sanmiguel.

Del primer dels treballs, realitzat per la Dra. Ana Belén Macho Pérez i dirigit per la Dra. Antonia Agulló Agüero, el jurat ha destacat el seu gran valor científic. I és que, a partir d'una anàlisi molt rigorosa d'un problema tan complex com el principi d'irretroactivitat de la llei i de la seva evolució en la teoria general del dret, “El principio de irretroactividad en derecho tributario” elabora una

proposta original i innovadora sobre el significat, l'abast i la funció de l'esmentat principi en l'àmbit concret del dret tributari.

En el cas d'“Els drets i les garanties dels demandants d'asil en l'espai jurídic europeu”, tesi de la Dra. Sílvia Morgades i Gil dirigida pel Dr. Oriol Casanovas i La Rosa, la principal característica d'aquesta recerca, en opinió del tribunal, és la quantitat i qualitat del treball que ha estat necessari per dur a terme la sistematització d'un nou dret subjectiu dels refugiats i demandants d'asil. És una tesi en què es tracten, amb una forta vocació garantista, els problemes d'una institució que ha entrat en crisi els darrers anys pel gran increment de la immigració econòmica que ha arribat a Europa. L'autora pretén reconduir i rehabilitar els drets dels demandants d'asil mitjançant el restabliment dels estàndards del dret internacional i comunitari en les legislacions nacionals, les quals, amb finalitats restrictives, estan fragmentat el dret d'asil en múltiples estatus subsidiaris. Juntament amb la seva dimensió acadèmica, es fa evident l'indubtable impacte social i humanitari de l'obra.



INDÚSTRIA FARMACÈUTICA I INNOVACIÓ BIOMÈDICA AL SEGLE XX

El Seminari d'Història de la Ciència del Departament d'Humanitats va organitzar, conjuntament amb la Universitat La Sapienza de Roma, la Chemical Heritage Foundation de Philadelphia i el Max-Plank Institut de Berlín, el workshop "Innovation Economy and History of Science and Technology. The Making of the Contemporary Pharmaceutical Research System", del 21 al 23 de maig al campus de la Ciutadella i al PRBB.

El simposi partia del fet de l'important paper que la indústria química farmacèutica ha jugat i continua jugant en la configuració de la qualitat i l'expectativa de vida dels éssers humans. Un dels aspectes que es van debatre en aquesta trobada va ser la implicació de l'empresa privada en el sistema de recerca i innovació al llarg de la història recent. El programa va incloure intervencions d'experts historiadors de la ciència i científics de l'àmbit de les ciències biomèdiques nacionals i internacionals.

Un factor significatiu que va determinar la presència de la indústria química en la recerca al segle xx va ser el canvi que va comportar el pas d'una química d'extracció a una química de síntesi, un canvi de paradigma que va influir en la producció industrial d'antibiòtics, analgèsics, píndoles contraceptives, i molts dels fàrmacs comuns emprats actualment per alleugerir les malalties. Un altre factor que el simposi va ressaltar van ser els lligams de col·laboració que hi ha hagut entre el sector públic i el privat, i el desplegament d'importants infraestructures industrials que van produir al llarg del segle xx institucions i centres de recerca biomèdica.

LA MITOLOGIA, TEMA DEL PREMI FRANCESC NOY D'HUMANITATS

Janine Pons Carrera, estudiant de l'IES Puig-reig d'aquesta localitat berguedana, va ser la guanyadora de la setena edició del premi Francesc Noy d'Humanitats, organitzat per la Facultat d'Humanitats de la UPF, pel seu treball titulat "La mitologia dins el grup musical Nightwish". Aquesta obra fa una recerca minuciosa i detallada de les arrels mitològiques presents en les cançons del grup musical finès Nightwish, i constitueix un estudi humanístic rigorós, capaç d'unir tradició i modernitat, que mostra l'actualitat i la contemporaneïtat dels estudis humanístics.



JANINE PONS REBENT EL GUARDÓ DE MANS DE MIREIA TRENCHS

La guanyadora va recollir el guardó, dotat amb 1.500 euros, un diccionari electrònic Casio i un diploma, de mans de Mireia Trenchs, degana de la Facultat d'Humanitats, durant un acte que va tenir lloc el 15 de maig a l'auditori de l'edifici Mercè Rodoreda del campus de la Ciutadella, i en el qual la professora de la UPF Victòria Cirlot va pronunciar una petita conferència. El jurat del premi, format per diversos docents de la Facultat, va escollir aquesta obra d'entre un total de 85 treballs presentats, vuit més que en l'edició de l'any anterior.

FIRA LA RECERCA EN DIRECTE

Els dies 15 i 16 d'abril va tenir lloc a La Pedrera de Caixa Catalunya la setena edició de la fira Recerca en Directe, una mostra adreçada al públic en general que cada any organitza el Parc Científic de Barcelona per tal de contribuir a la millora de la cultura científica i obrir al públic la recerca que s'està desenvolupant actualment a Barcelona amb els trets característics del mètode científic explicats en directe a través dels mateixos investigadors.

A l'igual que en edicions anteriors, grups de recerca de la UPF van participar en aquesta iniciativa de divulgació científica. Enguany, va ser la Unitat de Biologia Evolutiva del CEXS la que va explicar als visitants en què consisteix i què significa el projecte internacional que està duent a terme: el projecte Genographic; i els membres del Grup de Recerca en Imatge Computacional i Tecnologies de Simulació en Biomedicina van mostrar com serà la medicina del futur basada en la simulació d'imatges mèdiques per ordinador: el projecte @neurIST.



SEQÜENCIAT EL GENOMA BOVÍ

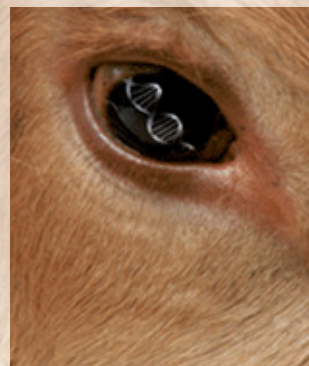
La revista *Science* va publicar el 24 d'abril l'estudi que presenta la seqüenciació del genoma boví. L'equip d'investigadors internacional que l'ha dut a terme espera que aquest treball proporcioni noves claus per entendre l'evolució dels mamífers, així com també aportí més informació sobre la biologia específica dels bovins. Alhora, d'aquesta troballa en podrien derivar resultats com ara una explotació ramadera més sostenible i eficient.

El projecte de seqüenciació del genoma boví ha implicat a uns 300 científics de 25 països diferents. Investigadors del Centre de Regulació Genòmica (CRG) i de la Universitat Pompeu Fabra han tingut un paper destacat en aquest projecte.

Francisco Cámara, Tyler Alioto i Roderic Guigó, del CRG, han contribuït a la identificació dels gens en el genoma boví, mentre que Roderic Guigó ha liderat l'equip internacional que ha dut a terme la verificació experimental.

Mireya Plass i Eduardo Eyras, del Grup de Recerca en Informàtica Biomèdica (GRIB) de la UPF, han col·laborat en l'estudi de la conservació de l'estructura dels gens entre el genoma boví i els genomes humà, de ratolí i de gos. Eduardo Eyras ha liderat l'equip internacional que ha dut a terme la verificació d'aquest estudi de genòmica comparativa.

Science



AVENÇOS PER COMBATRE EL CÀNCER DE PÀNCREES

Un estudi realitzat pel Grup de Recerca en Mecanismes Moleculars de Tumorigènesi de l'Institut Municipal d'Investigació Mèdica (IMIM-Hospital del Mar), centre adscrit a la UPF, conjuntament amb investigadors del Departament de Ciències Experimentals i de la Salut, i en col·laboració amb d'altres institucions estatals i europees, ha identificat un nou mecanisme molecular relacionat amb la proliferació i invasió de les cèl·lules tumorals en l'adenocarcinoma pancreàtic ductal, el tipus de càncer de pàncrees més comú (90% de casos) i letal que ocupa el quart lloc entre les causes de mort per càncer al món.

En aquest estudi publicat al *Gastroenterology*, els investigadors revelen un nou receptor del tPA (activador tissular del plasminogen): una proteïna denominada galactina-1, que també s'expressa en alts nivells en els tumors de pàncrees. L'estudi conclou que la identificació de la galactina-1 com a receptor del tPA és un nou mecanisme molecular pel qual el tPA enviaria senyals de proliferació i invasió tant a les cèl·lules tumorals pancreàtiques com als fibroblasts que les envolten, contribuint amb això a la progressió tumoral. Un cop identificat aquest nou mecanisme, la galactina-1 podria constituir una nova diana terapèutica per a aquest tumor tan agressiu.

PREMI PRBB DE RECERCA EN BIOLOGIA



JORDI CAMÍ; JÚLIA FERNÁNDEZ; JORDI PÉREZ I ANDREU SALA

El 15 de maig va tenir lloc el lliurament de premis de la IV edició del Premi PRBB de Recerca en Ciències Biològiques. Aquest premi, que s'atorga als millors treballs de recerca presentats per alumnes de batxillerat, és una iniciativa conjunta de la Facultat de Ciències de la Salut i de la Vida de la UPF i el Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona (PRBB), amb l'objectiu d'incentivar la recerca entre els més joves en l'àmbit de la Biologia.

Per a aquesta edició s'han presentat cinquanta-vuit treballs, tots ells d'una gran qualitat. El jurat, integrat per membres de cadascun dels centres residents al PRBB, va designar com a guanyadors Júlia Fernández i Andreu Sala, alumnes de l'IES Lacetània de Manresa, pel treball titulat "La ITV de l'aigua. Estudi de la qualitat de les aigües estancades de la comarca del Bages".

El segon premi va ser per a Rosa Martínez i Núria Pedreño, alumnes del Col·legi Casp de Barcelona, pel treball "Els bacteris del iogurt beneficien el nostre organisme?", i el tercer premi, per a Alejandro García i Lúcia Canillas, de l'IES Alsina de Barcelona pel treball "Genètica, epigenètica i càncer".

LA SALUT LABORAL DELS TREBALLADORS IMMIGRANTS

Els processos migratoris humans per millorar les condicions de vida i de treball, constitueixen a l'actualitat un determinant de salut molt important. El 26 de març, en el decurs d'un seminari organitzat pel Centre d'Investigació en Salut Laboral (CISAL), es van presentar els resultats més rellevants de l'estudi "Immigració, treball i salut", un projecte que ha coordinat Fernando G. Benavides, director del CISAL, en què han intervingut diferents equips de recerca espanyols i que ha estat promogut pel Fons d'Investigacions Sanitàries de l'Institut de Salut Carlos III.

Els resultats han posat de manifest que els treballadors estrangers tenen un risc incrementat de patir una lesió deguda a un accident laboral, fins i tot més gran del que s'havia estimat

fins ara. Aquest risc és encara major en dones i persones de més edat. La precarietat laboral i social a la qual es veuen abocades les persones immigrants, les converteix en un col·lectiu de treballadors especialment vulnerable. Per tant, la salut laboral dels treballadors estrangers ha de ser un tema prioritari.

A l'Estat, dels 350.000 estrangers censats al 1991 s'ha passat en poc més de quinze anys a més de 4.500.000, una xifra que tot i que varia segons les diferents comunitats autònomes, significa un 10% de la població total espanyola. A la llum dels resultats obtinguts, l'estudi posa de manifest la necessitat de realitzar estudis específics i independents per a cada comunitat autònoma i per a cada activitat econòmica.

DAVID COMAS PARTICIPA EN L'EXPORECERCA JOVE

La ponència "Evolució i diversitat del genoma humà" de David Comas, investigador de la Unitat de Biologia Evolutiva del Departament de Ciències Experimentals i de la Salut de la UPF, va inaugurar a l'abril la desena edició d'Expo-recerca Jove, que va estar ubicada els dies 2, 3 i 4 d'abril a la seu del CosmoCaixa.

La mostra va aplegar un centenar de treballs de recerca elaborats per més de 200 joves estudiants procedents de diferents nivells acadèmics, des de l'ESO fins al tercer cicle universitari, tant nacionals com internacionals. Aquest any la mostra compta amb 29 participants estrangers provinents del Brasil, França, Bèlgica i Eslovàquia.

La conferència inaugural va versar sobre les diferències existents entre les diferents poblacions d'humans. David Comas va explicar a la jove audiència la metodologia que se segueix per determinar els llinatges genètics dels quals provenen els humans actuals. Mitjançant aquestes tècniques d'anàlisi, se sap que tota la població humana actual prové de l'Àfrica, que té una antiguitat d'uns 200.000 anys i que és un continu de diversitat genètica.



DAVID COMAS



IMPULS A LA DOCÈNCIA I A LA RECERCA SOBRE LA MALALTIA D'ALZHEIMER



JORDI CAMÍ, PASQUAL MARAGALL I JOSEP JOAN MORESO

Josep Joan Moreso, rector de la UPF, i Pasqual Maragall, president de la Fundació privada Pasqual Maragall per a la Recerca sobre l'Alzheimer, van signar el 4 de juny a l'edifici del Rectorat un conveni amb la finalitat d'impulsar la recerca científica en la prevenció i el tractament de la malaltia d'Alzheimer i d'altres malalties neurodegeneratives relacionades. Atenent als termes del conveni, aquest acord permetrà la col·laboració conjunta en l'organització d'activitats formatives, particularment en l'àmbit del postgrau, que seran impartides per la UPF, i la creació d'un futur Institut Universitari de Recerca adscrit a la UPF, amb l'objectiu de ser un centre de referència científica internacional sobre malalties degeneratives del sistema nerviós.

El rector Josep Joan Moreso va destacar que "aquest acord suposa l'inici d'una col·laboració més intensa amb la Fundació Pasqual Maragall i obre noves vies de col·laboració conjunta". Per la seva banda, Pasqual Maragall va expressar la seva satisfacció "perquè el projecte de la Fundació tingui, a partir d'ara, un segell acadèmic gràcies a l'acord amb la UPF".

La Fundació Pasqual Maragall es va constituir el 20 d'octubre del 2007. Sota la direcció de Jordi Camí, catedràtic de Farmacologia de la UPF i director general del Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona, la Fundació va néixer amb la finalitat de donar suport a la recerca científica i amb l'objectiu de ser decisius en la prevenció i la cura de la malaltia d'Alzheimer, així com també d'altres malalties que hi estan relacionades.

EL CEXS ORGANITZA QUATRE SESSIONS ESCOLAB

Coordinades per Mar Carrió, membre del Grup de Recerca Educativa en Ciències de la Salut (GRECS), el Departament de Ciències Experimentals i de la Salut (CEXS) va organitzar quatre sessions d'EscoLab 2009, dues al mes de març i dues més a l'abril. Investigadors dels grups de Biologia del Desenvolupament, Neurofarmacologia i tècnics del Servei de Microscòpia Confocal del CEXS van preparar activitats específiques adreçades a alumnes de secundària, batxillerat i cicles formatius.

La sessió del 25 de març va apropar un grup d'alumnes de primer de batxillerat de l'IES Enric Borràs de Badalona a la recerca que es duu a terme al Laboratori de Neurofarmacologia. Olga Valverde, cap del Grup de Recerca de Neurobiologia del Comportament (GNRC) i vicerectora de Postgrau i Doctorat, va rebre els alumnes i, seguidament, Jessica Ruíz, investigadora postdoctoral del Laboratori, conjuntament amb Helena Silva, estudiant en pràctiques de cinquè curs de la Llicenciatura en Biologia de la UPF, i

Neus Toro, tècnica del grup, van exposar diferents aspectes de les tasques de recerca que desenvolupen a diari.

Els visitants van passar als laboratoris de Biologia del Desenvolupament per veure com s'obtenen mostres per ser observades al microscopi. Clara Touriño, investigadora postdoctoral del Laboratori de Neurofarmacologia, els va ensenyar com es preparen els teixits de cervell de ratolí per estudiar-los.

El Servei de Microscòpia Confocal va ser presentat per Xavi Sanjuan, que els va preparar un vídeo, elaborat expressament per a l'ocasió, amb imatges reals de cèl·lules dividint-se per mitosi.



ENTREVISTA A NÚRIA SEBASTIÁN

RESPONSABLE DEL GRUP DE RECERCA ADQUISICIÓ I PERCEPCIÓ DEL LLENGUATGE DE LA UPF



“Els nadons, durant els primers mesos de vida, són capaços de distingir els sons de totes les llengües del món.”

Núria Sebastián ha estat catedràtica de Psicologia a la Universitat de Barcelona i s'ha incorporat al Departament de Tecnologies de la Informació i les Comunicacions de la UPF el març del 2009. Ha fet recerca al Laboratori de Ciències Cognitives i Psicolingüística a París i a l'Institut Max-Planck als Països Baixos. És investigadora ICREA Acadèmia i dirigeix el grup de recerca sobre Adquisició i Percepció del Llenguatge.

◉ Què fa que traslladi la seva vida acadèmica i investigadora a la UPF?

Un munt de casualitats. Potser la més important va ser que el professor Gustavo Deco era a la UPF i que, des de fa molt de temps, teníem plans per treballar en un mateix entorn. L'equip rectoral, conjuntament amb la direcció del Departament, van crear molt ràpidament un “espai vital” per fer això possible i també per fer que altres investigadors, que tant en Gustavo com jo volíem tenir a la UPF, s'incorporessin al nostre equip. Em refereixo a Albert Costa, Salvador Soto i Luca Bonatti, tots tres investigadors ICREA sènior.

D'altra banda, quan em van proposar venir a la UPF, vaig entrar a la pàgina web i m'hi vaig passejar una mica. Hi ha un enllaç a una breu presentació de la Universitat que quan descriu el “Model UPF”, després de “Qualitat”, hi diu: “Àmbits de coneixement: a l'entorn de l'ésser humà”. Quan ho vaig llegir vaig pensar que era un lloc excel·lent on anar perquè, per a mi, l'ésser humà és també el meu àmbit de coneixement.

◉ En quines línies de recerca treballa l'equip que dirigeix?

Intentem comprendre com els éssers humans poden aprendre i utilitzar el llenguatge. Com que aquest és un objectiu massa ampli (i inabastable en una única vida) intento entendre com ens ho fem per aprendre i processar els sons de la parla. Quan naixem, i

durant els primers sis mesos de vida, som capaços de distingir tots els sons de totes les llengües del món, fins i tot sons que els nostres pares no perceben.

Al final del primer any de vida ja ens hem “especialitzat” en els sons de la nostra llengua. Això implica una millora en la percepció de la pròpia llengua i una pèrdua en la capacitat de percebre sons d'altres llengües. Si ja és increïble que un bebè ho pugui fer per a una única llengua, encara ho és més si creix en un ambient bilingüe. De fet, els estudis que fem mostren que créixer en un ambient bilingüe implica mecanismes d'aprenentatge diferents, ni millor, ni pitjor; senzillament adaptats al mitjà.

◉ I en els adults, què determina la capacitat d'aprendre una segona llengua?

Certament també ens interessa estudiar per què algunes persones són millors que altres a l'hora d'aprendre una segona llengua. Ens centrem a estudiar l'aprenentatge dels sons nous. De fet, la pronúncia és una de les coses més difícils d'aprendre d'una llengua nova. Els nostres treballs, mitjançant l'estudi de l'activitat elèctrica cerebral, mostren que hi ha una correlació entre la percepció dels sons de la llengua nativa i la capacitat per percebre bé (o malament) els sons d'una segona llengua. En aquests moments estem realitzant un estudi emprant un protocol semblant per veure el comportament epigenètic d'aquestes diferències individuals.

◉ Quins canvis més significatius des-tacaria en el camp de les neurociències cognitives en els darrers anys?

La neurociència cognitiva és una disciplina molt nova, així que si parlem dels “darrers anys” parlem de tota la seva història. La part apassionant de treballar en aquest àmbit no és el passat, sinó totes les coses noves que tenim per davant. Els exemples que he citat anteriorment il·lustren molt bé la interdisciplinarietat de la neurociència cognitiva. Per una banda, les descripcions que els lingüistes han fet sobre les propietats dels sons ens donen un marc de referència; per altra banda, els coneixements i les tècniques que els epigenetistes estan desenvolupant m'ajuden a poder entendre qüestions sobre les diferències individuals. El més encoratjador és poder parlar i col·laborar amb un ventall tan ampli d'investigadors.

◉ Quins trets innovadors li agradaria desenvolupar en aquesta nova etapa a la UPF?

L'aterratge a la UPF va estar motivat per l'interès a crear una estructura que ens permetés desenvolupar projectes sobre diferents temàtiques i amb diferents estructures al voltant de la relació entre la cognició i el cervell. Encara que sembli increïble, en tot l'Estat no hi ha ni un sol centre sobre aquesta temàtica i crec que la UPF té tots els ingredients per liderar un projecte com aquest. ☺